

Kunnanvaltuusto

Aika 24.11.2025 klo 15:00 - 17:09

Paikka Pälkäneen Nuijantalo

Käsitellyt asiat

		Sivu
§ 67	Valtuuston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 68	Valtuuston kokousasioiden käsittelyjärjestys	5
§ 69	Valtuuston pöytäkirjan tarkastus ja nähtävänäpito	6
§ 70	Osavuosisikatsaus ja talouden tasapainotusohjelman seuranta ajalta 1.1.-30.9.2025	7
§ 71	Talousarviomuutokset vuodelle 2025	11
§ 72	Valtuustoaloite uuden kiinteistöyhtiön perustamiseksi	14
§ 73	Talousarvio vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2028	17

Kunnanvaltuusto

Aika 24.11.2025 klo 15:00 - 17:09

Paikka Pälkäneen Nuijantalo

Osallistujat

.	Penttilä Sofia	valtuuston puheenjohtaja
.	Aspila Hannu	2. valtuuston varapuheenjohtaja
.	Hakala Mikko	valtuutettu
.	Huhdanpää-Jais Lumia	valtuutettu
.	Kankila Jyri	valtuutettu
.	Keskinen Reijo	valtuutettu
.	Klasila Ville	valtuutettu
.	Koponen Kirsi	valtuutettu
.	Koskela Timo	valtuutettu
.	Lindholm Johanna	valtuutettu
.	Luukkonen Jani	valtuutettu
.	Matomäki Jemina	valtuutettu
.	Mikkola Antti-Jussi	valtuutettu
.	Mäkinen Elina	valtuutettu
.	Niemi Sari	varavaltuutettu (sdp)
.	Ojala Timo	valtuutettu
.	Pellikka Marika	valtuutettu
.	Penttilä Markku	valtuutettu
.	Reinikainen Arto	valtuutettu
.	Ruotsalainen Tiina	varavaltuutettu (sdp)
.	Rönni Mikko	valtuutettu
.	Saarikko Jouko	valtuutettu
.	Saarinen Katja	valtuutettu
.	Saarinen Kirsi	valtuutettu
.	Vierikka Risto	valtuutettu
.	Vuorinen Tommi	valtuutettu
.	Zeitlin Rainer	valtuutettu
.	Salmela Mikko	pöytäkirjanpitäjä
.	Pikka Pauliina	kunnanjohtaja
.	Apell Harri	tekninen johtaja
.	Kivinen Tiina	sivistysjohtaja
.	Laamanen Aatu	talousjohtaja
.	Mäkelä Sirkku	elinvoimajohtaja
Poissa	Aho Maria	
	Aalto Minea	
	Lehtelä Alisa	

Käsitellyt asiat 67 - 73

Liitteet 1 - 7

Allekirjoitukset

Sofia Penttilä
puheenjohtaja

Mikko Salmela
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Kirsi Koponen
pöytäkirjantarkastaja

Marika Pellikka
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pälkäneen kunnan yleinen tietoverkko 28.11.2025 15:00

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti.

Valtuuston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

KV 24.11.2025 § 67

Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 107 §

Esitys

Puheenjohtaja

Todetaan läsnä olevat ja esteen ilmoittaneet valtuutetut sekä läsnä olevat varavaltuutetut. Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Valtuuston kokousasioiden käsittelyjärjestys

KV 24.11.2025 § 68

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, ellei valtuusto toisin päättä.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 112 §

Esitys

Puheenjohtaja

Hyväksytään asioiden käsittelyjärjestys esityslistan mukaisena.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Valtuuston pöytäkirjan tarkastus ja nähtävänäpito

KV 24.11.2025 § 69

Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla tähän tehtävään valittua valtuutettua, jollei valtuusto jonkin asian kohdalla toisin päättä.

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kunnan verkkosivuilla siten kuin kuntalaissa säädetään.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 122–123 § ja Kuntalaki 140 §

Esitys

Puheenjohtaja

Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa (SDP ja KOK), jotka toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisessä allekirjoituspalvelussa viimeistään 27.11.2025 ja julkaistaan nähtäville yleisessä tietoverkossa 28.11.2025.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Kirsi Koponen ja Marika Pellikka.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 204
§ 70

17.11.2025
24.11.2025

Osavuositarkastus ja talouden tasapainotusohjelman seuranta ajalta 1.1.-30.9.2025

KH 17.11.2025 § 204

Kunnanhallituksen 16.12.2024 (§ 190) hyväksymän vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan kunnanhallitukselle sekä valtuustolle raportoidaan taloudesta ja toiminnasta neljännesvuosittain. Edellytykset talouden seurannalle luo ajantasainen kirjanpito. Kunnan kokonaistalouden hallinta edellyttää, että toimielimet suunnittelevat toimintansa niin, että toimialalle valtuuston osoittamat tuloarviot toteutuvat ja määrärahat riittävät.

Sitovuustaso käyttötaloussosassa valtuustoon nähden on ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus (netto) toimialoittain. Tuloslaskelmaosan sitovuustaso on rahoitustulojen ja – menojen erotus (netto) koko kunnan tasolla sekä verotulot ja valtionosuudet. Rahoitusosassa sitovia eriä ovat antolainauksen, lainakannan sekä oman pääoman muutokset. Investointien määrärahat ovat käyttöomaisuusryhmittäin sitovia valtuustoon nähden (netto, TA-kirja s.31). Talousarvion sitovuustasot on esitetty vuoden 2025 talousarviokirjassa (s. 22–23).

Neljännesvuositarkastuksissa (osavuositarkastus ja puolivuositarkastus) ilmoitetaan olennaiset toiminnan ja talouden tapahtumat, jotka heijastuvat erityisesti talouteen. Neljännesvuositarkastuksissa kerrotaan myös toimialojen talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta sekä annetaan tietoa muun muassa verotulojen, työllisyyden, väkiluvun sekä sairauspoissaolojen kehityksestä.

Aikaväliltä tammi-syyskuu talouden toteutuminen raportoidaan kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle toimialoittain käyttötalouden osalta, investointien toteuma koko kunnan tasolla sekä toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi esitetään mahdolliset merkittävät poikkeamat määrärahojen käytössä ja poikkeamien syyt. Lisäksi samassa yhteydessä raportoidaan tytäryhtiöiden puolivuositarkastukset.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 27.1.2025 (§ 5) talouden tasapainotusohjelman vuosille 2025–2028. Talouden tasapainotusohjelman toteutumista seurataan kunnanhallituksen päätöksen 20.1.2025 (§ 5) mukaisesti säännöllisesti osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Päätöksen liitteenä (liite 2, Talouden tasapainotusohjelman toteuma 1.1.-30.9.2025) esitetty tarkempi seurantareportti tasapainotustoimenpiteiden toteutumisesta tammi-syyskuun osalta.

Osana talouden tasapainotusohjelmaa hyväksyttiin myös talousarviomuutoksia 2025 vuodelle. Osavuositarkastuksessa ja käyttötalouden toteutumisissa on huomioitu talous- ja tukipalveluiden henkilöstökuluihin kohdistuneet talousarviomuutokset (yht. 37 000 euroa), jotka parantavat toimintakatetta vastaavan verran. Teknisten palveluiden osalta talousarviomuutokset tuodaan myöhemmin vuoden aikana toimialan budjettiin. Teknisten palveluiden talousarviomuutosten vaikutus

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 204
§ 70

17.11.2025
24.11.2025

toimintakatteeseen on yhteensä 97 000 euroa toimintakatetta parantava (toimintatuotot -8000 euroa ja toimintakulut 105 000 euroa). Lisäksi valtuusto on hyväksynyt 8.9.2025 § 139 talousarviomuutoksen kunnan valtionosuuksiin ja kotikuntakorvauksiin (nettona n. 164 000 euroa). Valtionosuuksiin ja kotikuntakorvauksiin tehdyt muutokset näkyvät liitteenä olevissa raporteissa, mutta teknisten palveluiden muutokset tulevat näkyviin vasta tilinpäätöksessä, koska lautakunta käsitteli muutokset lokakuun puolella.

Käyttötalouden toteutuminen tuloslaskelman mukaan

Toimintatuotot

Käyttötalouden toimintatuotot toteutuivat tammi-syyskuussa noin 83,3 % tasolla vuoden 2025 talousarvioon nähden. Toimintatuottojen kokonaissumma oli 3,82 miljoonaa euroa. Tammi-syyskuun ajalta toimintatuotot ylittivät kumulatiivisen budjetin noin 380 000 eurolla. Tiliryhmätasolla kaikki erät toteutuivat budjetoitua suurempana. Merkittävin ylitys oli muiden toimintatuottojen osalta (n. 196 000 euroa) sekä myyntituottojen osalta (n. 107 000 euroa). Lisäksi tukien ja avustusten toteuma oli noin 47 000 euroa budjetoitua parempi. Muide toimintatuottojen parempaa toteumaa selittää rakennusten luovutusvoitto (Rego-halli), myyntituottojen osalta taksojen korotukset sekä tukien ja avustusten osalta hankkeista saadut tulot.

Toimintakulut

Toimintakulujen toteuma oli tammi-kesäkuun osalta 69,9 % muutettuun talousarvioon nähden ja kokonaissummaltaan 15,9 miljoonaa euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toteuma jäi peräti 1,16 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmäksi. Henkilöstökulujen toteuma oli 9,15 miljoonaa euroa ja toteuma oli 73,5 % Henkilöstökulut alittivat budjetoidun noin 193 000 eurolla. Toteuma on tasaantunut jonkin verran, sillä heinäkuussa maksetut lomarahat näkyvät toteumissa. Palkkojen osalta lokakuussa maksuun tulevat yleiskorotukset tasoittavat tilannetta. Henkilöstökulujen toteuma on edeltävän vuoden vastaavaan (1–9/2024) ajankohtaan nähden noin 58 000 euroa pienempi. Taustalla vaikuttaa talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet.

Palveluiden ostojen toteuma oli 4,4 miljoonaa euroa ja 68,6 % talousarvioon nähden. Palveluiden ostojen osalta toteuma ei jaksotu vuoden aikana täysin tasan ja toteuma alitti budjetoidun n. 411 000 eurolla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 54,4 % talousarvioon nähden ja toteuma oli noin 1,4 miljoonaa euroa. Budjettiin nähden toteuma alittui peräti 529 000 euroa ja toteutui edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 270 000 euroa pienempänä. Taustalla vaikutti etenkin pienemmät energiakustannukset leudosta säästä johtuen. Avustukset toteutuivat noin 636 000 euron suuruisena (toteuma 78,4 %) ja muut toimintakulut toteutuivat 310 000 euron suuruisena (toteuma 63,1 %). Avustukset toteutuivat hiukan yli budjetoidun, mutta toteuman odotetaan pysyvän talousarvion lukemissa

Toimintakate

Toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus) toteutui -12,08 miljoonan euron ja 66,5 % suuruisena. Toteuma jäi alle muutetun

talousarvion peräti 1,55 miljoonalla eurolla. Kokonaisuuden toimintakate heikkeni hiukan edeltävän vuoden tilanteeseen nähden, yhteensä noin 162 000 euroa. Tilanteeseen vaikutti etenkin toimintatuottojen odotettua parempi toteuma ja toisaalta odotettua pienempi toimintakulujen toteuma.

Tulorahoitus

Verotulojen toteumaprosentti oli 73,3 % talousarvioon nähden. Verotuloja kertyi tammi-syyskuussa yhteensä 11,25 miljoonaa euroa. Verotulojen toteuma oli noin 153 000 euroa edeltävää vuotta suurempi. Kunnan tuloverojen toteutuma oli 71,4 %, kiinteistöverojen 78,4 % ja yhteisöverotuottojen 78,4 % talousarvioon nähden. Tuloverojen (11,25 miljoonaa euroa) ja kiinteistöverotuottojen (2,2 miljoonaa euroa) toteumaa voidaan pitää positiivisena nykyiseen tilanteeseen nähden. Myös yhteisöverotuottojen (847 000 euroa) toteuma oli odotetun suuruinen ja toteuma talousarvioon nähden n. 60 000 euroa parempi.

Valtionosuudet toteutuivat 74,9 % talousarvioon nähden ja toteuma oli yhteensä 3,1 miljoonaa euroa. Kasvua edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden oli noin 477 000 euroa. Muutostalousarviossa on huomioitu kesäkuussa 2025 tullut uusi muutospäätös. Valtionosuuksien määrän muutos on ollut valtuuston hyväksyttävänä syyskuun alussa ja valtionosuudet tulevat ylittämään alkuperäisen talousarvion noin 171 000 eurolla.

Vuosikate ja poistot

Vuosikate toteutui noin 1,27 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmin. Edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden vuosikate toteutui noin 408 000 euroa parempana. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset ja tilikauden tulos oli yhteensä 338 000 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos on kokonaisuudessaan merkittävästi muutettua talousarviota ja vuoden 2024 vastaavaa ajankohta parempi. Poistoeron vähennyksen (n. 215 000 euroa) jälkeen tilikauden ylijäämä on 552 000 euroa, jota voidaan pitää muutettuun talousarvioon nähden odotettua parempana.

Arvio koko vuoden toteumasta

Osavuosi- ja puolivuosisikatsausten pohjalta tehdyn tilinpäätösennusteen perusteella tilikauden tuloksen arvioidaan olevan noin 1,1 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden ennustetaan olevan n. 0,03 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Paremman ennusteen taustalla vaikuttaa mm. talouden tasapainoitusohjelman toimenpiteet sekä odotettua paremmin toteutuneet toimintatuotot, maltillisena toteutuneet toimintakulut ja alkuperäistä talousarviota suuremmat valtionosuudet.

Rahoitusasema ja investoinnit

Uutta pitkäaikaista tai lyhytaikaista lainaa ei ole nostettu tammi-syyskuun aikana. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitelman mukaisesti noin 0,78 miljoonalla eurolla. Kunnan lainamäärä on syyskuun lopussa noin 5,2 miljoonaa euroa, joka on noin 840 euroa asukasta kohden. Kunnan rahavarat olivat kesäkuun lopussa n. 6,45 miljoonaa euroa. Kunnan

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 204
§ 70

17.11.2025
24.11.2025

maksuvalmius on edelleen poikkeuksellisen hyvä huolimatta investointien suuremmasta toteumasta.

Investointimenot toteutuivat noin 2,13 miljoonan euron suuruisena. Investointimenoja toteui noin 0,78 miljoonaa euroa edeltävää vuotta enemmän. Investointimenojen kasvu johtuu Luopioisten lämpölaitoksen rakentamisesta.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimialojen talousarvion 2025 toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on kuvattu puolivuosisikatsauksessa, joka on päätöksen liitteenä (liite 1). Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja arvio koko vuoden toteutumisesta on kuvattu eri väreillä toteutumisasteen ja toteutumisarvion mukaisesti.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 72 §

Valmistelija

Aatu Laamanen, talousjohtaja
p. 050 469 8477, aatu.laamanen@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää merkitä osavuosisikatsauksen ja talouden tasapainotusohjelman ajalta 1.1.-30.9.2025 tiedokseen ja antaa sen tiedoksi kunnanvaltuustolle, sivistyslautakunnalle, tekniselle lautakunnalle, rakennus- ja ympäristöjaostolle sekä tarkastuslautakunnalle.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

KV 24.11.2025 § 70
69/02.02.02/2025

Esitys

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto päättää merkitä osavuosisikatsauksen ja talouden tasapainotusohjelman ajalta 1.1.-30.9.2025 tiedokseen.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Liitteet

- 1 Osavuosisikatsaus 1.1.-30.9.2025
- 2 Tasapainotusohjelman toteuma 1.1.-30.9.2025

Kunnanhallitus § 205
Kunnanvaltuusto § 71

17.11.2025
24.11.2025

Talousarviomuutokset vuodelle 2025

KH 17.11.2025 § 205

Sosiaali- ja terveystalouden käyttötalousosa

Vuoden 2025 aikana on aiheutunut kustannuksia ennen hyvinvointialueuudistusta aiheutuneiden palkkioiden maksusta. Palkkiot on maksettu takautuvasti ja kustannuksiin ei ole voitu varautua talousarviossa 2025, koska asia on selvinnyt vasta syksyn aikana. Talousarviomuutoksena esitetään -9 000 euron lisäystä palveluiden ostoihin.

Tuloslaskelmaosa

Rahoitustulojen ja -menojen kokonaissumma jää talousarviota pienemmäksi. Korkotuottoihin esitetään 30 000 euron parannusta, sillä korkotuotot ovat kehittyneet vuoden aikana talousarviota paremmin. Vastaavasti muut rahoitustuotot eivät tule toteutumaan talousarvion mukaisesti, sillä talousarviossa varattuja sijoitustuloja ei kotiuteta 2025 vuoden aikana kunnan vahvan rahoitus- ja kassatilanteen seurauksena. Tämän seurauksena muihin rahoitustuottoihin esitetään -100 000 euron pienennystä talousarvioon nähden. Vastaavasti korkokulut toteutuvat merkittävästi talousarviota pienempänä. Korkokulut toteutuvat talousarviota pienempänä, koska uusia lainoja ei ole nostettu 2025 vuoden aikana. Talousarviomuutoksena esitetään 54 000 euron pienennystä korkokuluihin. Rahoitustulojen ja -menojen nettovaikutus yhteensä -16 000 euroa (negatiivinen vaikutus vuosikatteeseen).

Verotulot ovat toteutuneet 2025 vuoden aikana talousarviota paremmin. Syyskuun toteumien pohjalta kunnan tuloverojen ennakoidaan toteutuvan talousarviota paremmin n. 40 000 euron suuruudella. Muutoksessa on huomioitu syyskuun 2025 veroennustekehikon tuloarviota ja kuluvan vuoden verotulojen kertymää. Lisäksi kiinteistöverotuottojen odotetaan toteutuvan noin 20 000 euroa talousarviota suurempana. Talousarviomuutoksena esitetään 60 000 euron parannusta verotuloihin (positiivinen vaikutus vuosikatteeseen).

Investointiosa

Kunnanvaltuusto on päättänyt 19.05.2025 § 19 Pälkäneen Palvelukiinteistöt Oy:n perustamisesta. Osana perustamispäätöstä yhtiölle on päätetty tehtävän 100 000 euron suuruinen sijoitus sijoitetun vapaan pääoma rahastoon, jotta yhtiön pystyy suoriutumaan alkuvaiheen kustannuksista ennen yhtiön varsinaisen liiketoiminnan käynnistämistä. Yhtiön hallitus on lähestynyt kuntaa pääomituksen osalta marraskuun 2025 aikana. Talousarviomuutoksena esitetään 100 000 euron suuruisen sijoituksen tekemistä sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Pälkäneen Asuntotuotanto Oy on lähestynyt kuntaa sijoituksella sijoitetun vapaan pääoman rahastoon marraskuussa 2025. Talousarviomuutoksena

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 205
§ 71

17.11.2025
24.11.2025

esitetään 150 000 euron suuruisen sijoituksen tekemistä sijoitetun vapaan pääoman rahastoon.

Muutosten yhteisvaikutus talousarvion investointiosassa (netto) -250 000 euroa. Muutos kohdistuu muiden investointien osaan.

Talousarviomuutokset yhteensä:

Käyttötalousosa:

Sosiaali- ja terveystaloudet toimintakate heikkenee -9 000 euroa.

Tuloslaskelmaosa:

Rahoitustulot ja -menot (netto) heikentyy -16 000 euroa.

Verotulojen kokonaissumma kasvaa yhteensä +60 000 euroa.

Muutosten yhteisvaikutuksena vuosikate paranee yhteensä +44 000 euroa.

Investointiosa:

Investointiosa (netto) kasvaa muiden investointien osalta yhteensä -250 000 euroa.

Liitteenä talousarviomuutokset kootusti investointi-, käyttötalous- ja rahoitusosan osalta.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Tuloarvioiden alittuminen ja määrärahan ylittyminen on käsiteltävä talousarviomuutoksena valtuustossa. Kunnan hallintosäännön 74 § mukaan talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 74 §

Valmistelija

Aatu Laamanen, talousjohtaja
p. 050 469 8477, aatu.laamanen@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että kunnanvaltuusto päättää tehdä esitetyt muutokset talousarvioon esittelytekstin mukaisin perustein.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Kokoustaako klo 18:55-19:03.

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

§ 205
§ 71

17.11.2025
24.11.2025

KV 24.11.2025 § 71
298/02.02.00/2024

Esitys

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto päättää tehdä esitetyt muutokset talousarvioon esittelytekstin mukaisin perustein.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Liitteet

3 TA-muutokset 2025 KH 17.11.2025

Kunnanvaltuusto	§ 7	27.01.2025
Kunnanhallitus	§ 26	17.02.2025
Kunnanhallitus	§ 211	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 72	24.11.2025

Valtuustoaloite uuden kiinteistöyhtiön perustamiseksi

KV 27.01.2025 § 7

Terve! Pälkäne valtuustoryhmä esittää kunnanhallitukselle uuden kunnan 100 %:sti omistaman osakeyhtiömuotoisen kiinteistöyhtiön perustamista. Yhtiön tarkoituksena olisi rakennuttaa ja myydä uusia asuntoja niistä kiinnostuneille.

Valtuustoaloite merkitään pöytäkirjan liitteeksi.

Käsittely kokouksessa Puheenjohtaja totesi, että valtuustoaloite on jätetty hallintosäännön 136 §:n mukaisena aloitteena, ja että valtuusto päättää lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös Kunnanvaltuusto merkitsi valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähetti sen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 17.02.2025 § 26

Terve! Pälkäne valtuustoryhmä esitti 27.1.2025 valtuuston kokouksessa jättämässään valtuustoaloitteessa, että kunta perustaisi uuden kiinteistöyhtiön, joka rakennuttaisi ja myisi uusia asuntoja aikoinaan Luopioisten kunnan toteuttaman "sadan tonnin talo" -projektin periaatteella, mutta hiukan muutettuna.

Toimivallan peruste Hallintosääntö 136 §

Valmistelija Mikko Salmela, hallintojohtaja
p. 050 523 1233, mikko.salmela@palkane.fi

Esitys Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää merkitä aloitteen tiedoksi, ja lähettää sen teknisten palveluiden sekä hallinto- ja talouspalveluiden yhdessä valmisteltavaksi 31.10.2025 mennessä.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

KH 17.11.2025 § 211

Terve! Pälkäne -valtuustoryhmä on 27.1.2025 antanut valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että kunnanhallitus valmistelisi ja esittäisi kunnanvaltuustolle uuden kiinteistöyhtiön perustamista. Yhtiön tehtävänä olisi rakentaa ja sen myötä myydä tai vuokrata taloja/ asuntoja viitaten aikoinaan Luopioisten kunnassa toteutettuun "sadan tonnin talo" -projektiin. Valtuustoaloitteessa esitetään, että yhtiö olisi osakeyhtiömuotoinen, 100 %:sti kunnan omistama ja sen alkupääoma saataisiin Vohlisaaren

Kunnanvaltuusto	§ 7	27.01.2025
Kunnanhallitus	§ 26	17.02.2025
Kunnanhallitus	§ 211	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 72	24.11.2025

kunnallistekniikkaan tarkoitettu vuoden 2025 määrärahasta. Vohlisaaren kaavan osalta esitetään uutta tarkastelua edullisempien vaihtoehtojen löytämiseksi kunnallistekniikalle ja yhdyskuntajätteen käsittelylle.

Kuntalain (410/2015) 7 § mukaan kunta voi ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia tehtäviä. Edelleen kuntalain 126 § mukaan kunnan hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla, on kunnan annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi. Asuntojen rakentaminen sekä myyminen tai vuokraaminen eivät ole kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Mikäli kunta päättäisi lähteä rakentamaan taloja myytäväksi tai vuokrattavaksi, tulisi sen näin ollen yhtiöittää kyseinen toiminta.

Yllä kuvatun kiinteistöyhtiön perustamisessa on joitakin haasteita. Perustettavalle yhtiölle tulisi osoittaa merkittävä alkupääoma talon/ talojen rakentamiseen. Yhden talon rakentamiseksi ei lienee olisi järkevää yhtiötä perustaa, joten jos oletetaan, että rakennettaisiin vaikka neljä (4) pienehköä, n. 100 m²:n omakotitaloa myytäväksi, tulisi alkupääoman olla vähintään miljoona euroa riippuen yhtiön toimintakonseptista tai sitten talot toteutettaisiin yksi kerrallaan, jolloin edellisestä talosta saadun myyntituoton turvin rakennettaisiin seuraava talo. Vuokrausmallissa alkupääoma tulisi olla suurempi, koska talon hinta saadaan takaisin vasta pitkällä aikavälillä.

Rakentaminen ei ole kunnan ydintehtävää. Mikäli kiinteistöyhtiö perustettaisiin, tulisi sen toimintamallin osalta ratkaista, olisiko yhtiöllä omaa henkilökuntaa rakentamiseen vai toimitaisiko se vain niin sanotusti talopakettien ostajana ja myyjänä. Jälkimmäinen vaihtoehto olisi oletetumpi ja kustannustehokkaampi malli, eli yhtiö tilaisi talopaketin niin sanotusti avaimet käteen -mallilla joltain talonvalmistajalta ja myisi talon valmiina eteenpäin. Tässäkin tapauksessa yhtiö tarvitsisi jonkun pyörittämään hallintoa, rakennuttamista sekä valmiiden talojen myyntiä.

Lähtökohtaisesti ajatus siitä, että Pälkäneelle saataisiin uusia taloja rakentava ja myyvä yhtiö, on houkutteleva. Kunnassa myyntiin tuleva asuntokanta on pääasiassa kohtuullisen iästä ja silloin, kun myyntiin tulee uudehkoja, hyvän hinta-laatu-suhteen omaavia omakotitaloja, menevät ne kohtuullisen nopeasti kaupaksi. Kysyntää näin ollen voisi olla ja kunnan tonttivaranto mahdollistaisi hyvin uusien talojen rakentamisen. Toisaalta kunta kuitenkin ottaisi yhtiön kautta ehkä tarpeettomankin riskin, mitä sen ei ole pakko ottaa. Yhtiön elinkelpoisuudesta tulisi tehdä tarkka taloudellinen mallinnus, jossa huomioitaisiin mahdollisten riskien toteutuminen. Riskit tulisi huomioida myytävien talojen hinnoittelussa.

Kunta on vuokrannut Tampereen seudun ammattioppilaitos Tredulle kaksi omakotitonttia kuntakeskuksesta. Tredu on tehnyt päätöksen omakotitalojen rakentamisesta myyntiin kyseisille tonteille opiskelijatyönä. Tredu aloittaa ensimmäisen rakennusprojektin elokuussa 2026. Tredu ikään kuin pilotoi Pälkäneellä mallia, jossa julkisrahoitteinen yhteisö rakentaa myyntiin omakotitalot. Jos Tredun projekti onnistuu hyvin ja omakotitaloille näyttäisi olevan kysyntää, voisi kunta harkita tätä aloitetta

Kunnanvaltuusto	§ 7	27.01.2025
Kunnanhallitus	§ 26	17.02.2025
Kunnanhallitus	§ 211	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 72	24.11.2025

uudelleen, mikäli sen kassavarat mahdollistaisivat yhtiön alkupääoman rahoittamisen ja toimintaan liittyvän riskin ottamisen.

Toimivallan peruste Kuntalaki 410/2015 § 14

Valmistelija Pauliina Pikka, kunnanjohtaja
p. 040 573 6390, pauliina.pikka@palkane.fi

Esitys Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että se

1. ottaa tiedoksi yllä olevan valmistelun valtuustoaloitteeseen.
2. toteaa, että valtuustoaloite ei aiheuta toimenpiteitä tällä hetkellä.
3. toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

KV 24.11.2025 § 72
54/00.01.00.02/2025

Esitys Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto päättää

1. ottaa tiedoksi yllä olevan valmistelun valtuustoaloitteeseen.
2. todeta, että valtuustoaloite ei aiheuta toimenpiteitä tällä hetkellä.
3. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Liitteet

- 4 Valtuustoaloite uuden kiinteistöyhtiön perustamiseksi, 27.1.2025
Terve! Pälkäne

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

Talousarvio vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2028

KH 16.06.2025 § 118

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelman laadinnan lähtökohtana on valtuuston joulukuussa 2021 hyväksymä kuntastrategia Pälkäne parasta aikaa 2030. Kuntastrategiaan on tehty välitarkastelu loppuvuodesta 2023 (KV 28.11.2023 § 58). Strategiassa on linjattu kunnan pitkän aikavälin tavoitteet ja luotu visio kunnan tulevaisuudesta. Nykyistä strategiaa tullaan täsmentämään ja päivittämään uuden valtuustokauden aloituksen jälkeen syksyn 2025 aikana. Talousarvion 2026 toiminnalliset tavoitteet valmistellaan voimassaolevan kuntastrategian pohjalta.

Talousjohtaja on valmistellut vuoden 2026 talousarviokehityksen yhteistyössä toimialojen kanssa. Kehysneuvottelut on käyty toimialoitain talousjohtajan, kunnanjohtajan sekä toimialajohtajan kesken. Pälkäneen kunnan hallintosäännön 70 §:n mukaisesti kunnanhallitus hyväksyy talouden suunnittelukehitykset ja talousarvion laadintaohjeet, joiden puitteissa toimialat talousarvioehdotuksensa valmistelevat.

Lähtökohdat talousarviovalmisteluun vuodelle 2026 sekä talouden tasapainotusohjelma vuosille 2025-2028

Pälkäneen kunnanvaltuusto hyväksyi (27.1.2025 § 5) talouden tasapainotusohjelman. Vuoden 2026 talousarviossa sekä suunnitelmavuosien 2027–2028 laadinnassa on huomioitu tasapainotusohjelman vaikutukset. Tasapainotusohjelman menoja vähentävät ja tuloja lisäävät toimenpiteet ovat yhteensä 2,29 miljoonaa euroa vuosien 2025–2028 aikana. Vuoden 2026 talousarviokehityksessä on huomioitu tasapainotustoimenpiteitä yhteensä 0,8 miljoonan euron edestä. Vuoden 2027 osalta sopeutustoimenpiteet ovat 0,53 miljoonaa euroa ja 2028 vuoden osalta 0,64 miljoonaa euroa.

Kunnanvaltuuston päätös tasapainotusohjelmasta sitoo viranhaltijoita ja toimielimiä huomioimaan tasapainotustoimenpiteet tulevien talousarvioiden ja -suunnitelmien valmistelussa. Vuosittainen sopeutus on jaettu toimialoitain ja se on huomioitu vuoden 2026 kehityksessä suunnitelman mukaisesti.

Taloustilanteesta ja sopeutusohjelmasta johtuen kehysvalmistelussa on huomioitu ainoastaan toimialojen pakottavat kustannuslisäykset, jotta valtuuston hyväksymässä tasapainotusohjelman raamissa pysytään.

Toimintatuotot ja -kulut

Vuoden 2026 toimintakuluihin (pl. henkilöstökulut) on tehty maltillinen 0,75 % indeksitarkastus, koska inflaation ja hintojen nousu on vaikuttanut useiden kuluryhmien kustannuksia nostavasti. Tiedossa olevat merkittävät korotukset ostopalveluissa on huomioitu. Toimialojen merkittävimmät

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

lakisääteiset/pakolliset menonlisäykset on huomioitu niillä tiedoilla ja summilla, jotka ovat olleet tiedossa kehystä laadittaessa. Toimintatuottojen osalta ei ole tehty erillistä indeksikorotusta, koska tasapainotusohjelmassa on huomioitu merkittäviä taksojen korotuksia jo ennakoon. Toimintatuottojen kokonaissummassa on huomioitu sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutus, joka pienentää toimintatuottojen loppusummaa noin 0,94 miljoonaa euroa.

Uusi kunta-alan virka- ja työehtosopimus astui voimaan kesällä 2025 ja sopimuskausi on voimassa 29.2.2028 asti. Voimassa olevan sopimusratkaisun nimelliskorotukset ovat yhteensä 7,37 %. Kehyksessä on huomioitu noin 2,5 % korotus henkilöstökuluihin vuodelle 2026. Korotuksissa on huomioitu palkankorotusten lisäksi henkilösivukulujen nousu. Euromääräisesti vaikutus on yhteensä noin 300 000 euroa talousarvioon 2025 nähden. Henkilöstökuluissa on huomioitu lisäksi muutokset KEVA:n tasausmaksussa ja lopulliset henkilösivukulut tarkentuvat talousarvioprosessin aikana.

Kehysvalmistelussa on tunnistettu lukuisia epävarmuustekijöitä, joiden lopullinen kustannusvaikutus ei ole kehyksen laadintavaiheessa tiedossa. Esimerkiksi työllisyyteen liittyvien kustannusten kehitys riippuu hyvin paljon tulevasta työmarkkinatilanteesta ja työllisyysasteesta. Lisäksi sote-kiinteistöjen yhtiöittämisellä on merkittävä taloudellinen vaikutus kehykseen ja lopullinen kustannusvaikutus selviää vasta hyvinvointialueen vuokraneuvotteluiden ja yhtiön aloituksen jälkeen.

Verotulot ja valtionosuudet

Kehyksen pohjana on käytetty vuoden talousarviota 2025 sekä vuoden 2024 tilinpäätöstä. Verotulojen ja valtionosuuksien arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa sekä valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton laatimia ennakkollisia valtionosuuslaskelmia 2026 vuodelle.

Verotuloissa on huomioitu talouden tasapainotusohjelmassa esitetty korotus kiinteistöveroon liittyen. Kiinteistöverojen korotus on huomioitu vakituisten asuinrakennusten ja muiden asuinrakennusten osalta. Korotusten yhteisvaikutus on noin 131 000 euroa vuoteen 2025 verrattuna ja summasta vakituisten asuinrakennusten osuus on noin 100 000 euroa ja muiden asuinrakennusten osuus noin 31 000 euroa. Euromääräinen muutos saavutetaan nostamalla vakituisten asuinrakennusten nykyistä veroprosenttia 0,48 % -> 0,54 % ja muiden asuinrakennusten osalta nykyisestä 1,10 % -> 1,15 %. Lopulliset veroprosentit varmistuvat talousarviovalmisten edetessä, kuitenkin viimeistään lokakuun 2025 loppuun mennessä.

Ilman kiinteistöveron korotuksia verotulojen arvioidaan kasvavan 2026 vuonna noin 558 000 euroa 2025 vuoden talousarvioon nähden (n. 3,6 %). Korotukset huomoiden kasvu on noin 689 000 euroa (4,5 %) vuoteen 2025 verrattuna. Verotulojen kokonaissumma on arviolta noin 16 miljoonaa 2026 vuonna.

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

Valtionosuuksien ennakoidaan heikentyvän 2025 vuoden alkuperäiseen talousarvioon nähden yhteensä noin 310 000 euroa (tiputus n. 7,8 %). Kehyksessä valtionosuuksien summa on ennakkollinen ja lopullinen summa varmistuu vasta myöhemmin. Vuoden 2026 arvioitu valtionosuuksien kokonaissumma on noin 3,67 miljoonaa euroa tämän hetken arvioon pohjautuen.

Pälkäneen kunnan valtionosuuksia heikentää edelleen sote-uudistukseen liittyvä rahoituspohjamuutos. Niin sanotun sote-erän vaikutus Pälkäneen valtionosuuteen vuonna 2026 on ennakkollisten laskelmien mukaan noin - 0,4 milj. euroa. Jälkikäteistarkastuksesta johtuva valtionosuuden lisäsiirtotarve vuodelta 2023 peritään kunnilta takaisin vuosien 2025-2027 aikana. Vuodelle 2026 kohdistuva osuus Pälkäneellä on noin -0,19 milj. euroa. Lisäksi kunnilta peritään vuosien 2025-2027 aikana takaisin vuodelle 2024 tehty määräaikainen lisäys (Pälkäneellä noin -0,07 milj. euroa vuonna 2026). Tämän lisäksi valtionosuuksiin tulee keväällä 2025 kehysriihessä päätetty 75 miljoonan euron pysyvä leikkaus. Tämän muutoksen vaikutus on Pälkäneellä noin -0,07 miljoonaa euroa valtionosuuksia heikentävänä.

Talousarvion laadintaan liittyy vielä lukuisia epävarmuustekijöitä verotulojen ja valtionosuuksien osalta. Valtionosuuslaskelmat sekä verotuloarviot ovat ennakkollisia ja tarkentuvat vielä myöhemmin talousarviovalmistelun aikana. Talousarvion suunnitelmavuosien osalta on edelleen epäselvää, miten ennakoitu valtionosuusuudistus tulee vaikuttamaan kuntien tulopohjaan 2027 vuoden alusta alkaen. Lisäksi yleinen talouden kehitys vaikuttaa voimakkaasti kunnan tuloihin verotulojen myötä kunnan tuloveron ja yhteisöverotuottojen osalta.

Rahoitustuotot ja -kulut sekä poistot ja tilinpäätössiirrot

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa korkomenot on arvioitu oletuksella, että uutta pitkäaikaista lainaa joudutaan mahdollisesti nostamaan kouluhanketta varten vuoden 2026 aikana. Pitkäaikaisen lainan tarpeen lopullinen määrä riippuu olennaisesti hankkeen etenemisestä aikataulusta ja kilpailutuksen lopputuloksesta. Hanketta varten vuodelle 2026 nostettava lainamäärä on arviolta noin 4 miljoonaa euroa. Lainan aiheuttamia rahoituskuluja pystytään jokseenkin kattamaan sijoituksista saatavilla tuotoilla. Poistotaso on arvioitu tämän hetken tiedon mukaisesti ja sen arvioidaan laskevan hieman vuonna 2026 kuluvasta vuodesta. Investointivaroista muodostettua poistoeroa vähennetään suunnitelman mukaisten poistojen tahtiin. Tulosta parantava vaikutus kuitenkin heikkenee vuosittain.

Talousarviokehymyksen toimintakatteeksi (ulkoiset erät) muodostuu noin - 18,3 miljoonaa euroa, joka on noin -0,18 miljoonaa euroa (+1,0 %) vuoden 2025 talousarviota heikompi. Toimintatuotot heikentyvät arviolta noin 19 % vuoden 2025 talousarvioon nähden (sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen). Toimintakulut pienentyvät noin 3,1 % 2025 vuoden talousarvioon nähden. Suurin selittävä tekijä on tasapainotusohjelman toimenpiteet

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

(toimintakulujen osalta n. 0,65 miljoonaa euroa) sekä sotekiinteistöjen yhtiöittäminen. Toimintakuluissa on lisäksi kasvua, mutta kokonaisuuden osalta kasvu jää muutoksia pienemmäksi. Toimintakulujen kasvu on johtuu mm. palkankorotuksista ja sivukulujen muutoksista, muiden toimintakulujen indeksikorotuksista sekä pakollisista lisäyksistä. Tulorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) sekä rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen vuosikatteeksi muodostuu noin 1,4 miljoonaa euroa ja noin -2,5 miljoonan euron poistojen jälkeen kehyksen tulos jää noin -1,0 miljoonaa euroa miinukselle. Noin 0,26 miljoonan euron poistoeron vähennyksen jälkeen kehyksen alijäämäksi tulee reilut -0,75 miljoonaa euroa, joka vastaa vuosikatteen loppusumman osalta tasapainotusohjelman tavoitetta.

Talousarviokehys koskee ulkoisia eriä ja toimialoja sitoo tulojen ja menojen erotus eli toimintakate (netto). Kehys on laadittu tarkkaa taloudenpitoa noudattaen ja yllä mainittujen palkankorotusten lisäksi ainoastaan välttämättömät ja hyvin tärkeät menokohteet on lisätty kehykseen. Myös sopeutusohjelman ulkopuolisia mahdollisia menosäästöjä ja tulonlisäyksiä on tarkasteltu ja otettu mukaan kehykseen.

Liite

Talousarviokehys vuodelle 2026

Oheismateriaali

Talousarvion 2026 laadintaohje

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 70 §

Valmistelija

Aatu Laamanen, talousjohtaja
p. 050 469 8477, aatu.laamanen@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää

1. antaa liitteenä olevan käyttötalouden talousarviokehysten vuodelle 2026. Talousarviokehys annetaan kaikille toimialoille. Toimialoja sitoo meno- ja tulokehysten nettosumma. Kehys koskee kunnan ulkoisia eriä.
2. asettaa poistonalaisten investointien yhteenlasketuksi investointikatoksi enintään 6,0 miljoonaa euroa vuodelle 2026. Summasta on varattu 4,0 miljoonaa euroa kouluhankkeeseen ja 2,0 miljoonaa euroa muihin investointeihin.
3. valtuuttaa talousjohtajan ja kunnanjohtajan antamaan yksityiskohtaisia laadintaohjeita toimialoille.
4. talousarviokehystä tarkistetaan tarvittaessa kunnanhallituksen erillispäätöksellä toimintaympäristön mahdollisesti muuttuessa.

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Talousjohtaja Aatu Laamanen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen klo 18:34.

KH 03.11.2025 § 189

Kunnanhallitus päätti 16.6.2025 (§ 118) talousarviokehyksestä vuodelle 2026. Toimialat ovat valmistelleen talousarvioesityksiä kehyksen pohjalta. Toimialojen toimintakatteisiin on tullut talousarviovalmistelun aikana täydennyksiä ja muutoksia, mutta koko kunnan tasolla talousarvioesityksen toimintakatteen loppusumma on kehystä pienempi. Talousarviokehyksen toimintakatteeksi määriteltiin n. -18 332 000 euroa ja talousarvioesityksessä toimintakatteen loppusumma n. -18 226 000 euroa. Talousarvioesityksessä on huomioitu tuloarvioiden arvioidut muutokset sekä ennakoidut poistot ja tilinpäätössiirrot.

Kunnanhallitukselle esitellään talousarvion valmisteluvaihe. Kokouksen oheismateriaalina talousarviokirjan luonnos. Toimialajohtajat esittelevät toimialansa talousarviot (käyttötalousosa ja toiminnalliset tavoitteet) ja niissä tapahtuvat keskeiset muutokset. Lisäksi esitellään koko kunnan käyttötalousosa, investointiosa sekä rahoitusosan valmistelun tilanne. Kunnanjohtajan esitys vuoden 2026 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi 2027-2028 tuodaan talousarviokirjassa kunnanhallituksen kokoukseen 17.11.2025 ja esitetään edelleen valtuuston päätettäväksi 24.11.2025.

Toimivallan peruste Hallintosääntö 70 §, kuntalaki 110 §

Valmistelija Aatu Laamanen, talousjohtaja
p. 050 469 8477, aatu.laamanen@palkane.fi

Esitys Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus ottaa tiedoksi vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman valmistelutilanteen sekä käy keskustelua jatkovalmistelusta.

Käsittely kokouksessa Sofia Penttilä saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 16:29.

Tekninen johtaja Harri Apell, Sivistysjohtaja Tiina Kivinen ja Elinvoimajohtaja Sirkku Mäkelä poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn päätyttyä klo 18:23.

Päätös Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Kokoustauko 18:23-18:33

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

KH 17.11.2025 § 206

Kuntalain 410/2015 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio sisältää toimialakohtaiset nettomääräiset määräraha-arviot (ulkoiset eurot) talousarviovuodelle 2026 sekä toiminnalliset tavoitteet, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia. Käyttötalousoosan lisäksi valtuustoon nähden sitovia eriä ovat tuloslaskelmaosan rahoitustulot ja -menot (netto), verotulot, valtionosuudet sekä investointiosan investointitulot ja -menot (netto) sekä rahoitusosan antolainauksen, lainakannan sekä oman pääoman muutokset.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Vuoden 2026 kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit

Kunnanvaltuusto päätti vuoden 2026 kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit 27.10.2025 (§ 60). Vuoden 2026 kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit Pälkäneellä ovat:

- tuloveroprosentti 8,90 %
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10 %
- maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,54 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,16 %
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,00 %

Toimintatuotot ja -kulut

Toimintatuottojen kokonaismäärä on talousarviossa 2026 noin 3,69 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen kokonaissumma tippuu vuoden 2026 talousarviossa noin 0,9 miljoonaa euroa 2025 vuoden talousarvioon nähden. Taustalla vaikuttaa pääosin sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen, koska toimintatuotot ovat jatkossa yhtiöllä. Ulkoisten toimintakulujen odotetaan pienentyvän vuonna 2026 noin 0,83 miljoonalla eurolla (3,7 %)

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakulujen arvioidaan olevan noin 21,9 miljoonaa euroa vuonna 2026. Muutoksen taustalla vaikuttaa sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen sekä käynnissä olevan tasapainotusohjelman toimeenpano. Talouden tasapainotusohjelman vaikutus on 2026 vuoden osalta noin 0,8 miljoonaa euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Pälkäneen kunnan verotulojen odotetaan kasvavan noin 690 000 euroa 2025 vuoden talousarvion tasosta (n. + 4,5 %). Verotulojen kasvu selittyy osaltaan kiinteistöverojen korotuksella (n. 130 000 euroa) sekä kunnan tuloveron paremmalla kehityksellä. Lisäksi kunnan yhteisöverotuottojen jako-osuuksien odotetaan parantuvan vuoden 2025 tasoon nähden.

Pälkäneen kunnan valtionosuuksien ennakoidaan olevan noin 3,75 miljoonaa euroa vuonna 2026. Valtionosuuksien kokonaissumma pienenee noin 0,41 miljoonaa euroa vuoden 2025 muutettuun talousarvioon nähden. Käytännössä suurin yksittäinen tekijä valtionosuuksien euromäärän muutoksessa on peruspalveluiden valtionosuuden pienentyminen vuodelle 2026. Suunnitelmavuosien (2027–2028) valtionosuuksien arviointi on haastavaa, koska valtionosuusuudistuksen lopulliset muutokset ja kuntakohtaiset eurovaikutukset eivät ole vielä tiedossa.

Rahoitustuotot ja -kulut, poistot, vuosikate, tilikauden tulos sekä alijäämä

Rahoitustuottojen ja -kulujen loppusummaksi ennakoidaan talousarviossa noin 103 000 euroa ja vuosikatteen loppusummaksi n. 1,65 miljoonaa euroa. Poistojen määrän arvioidaan olevan n. 2,4 miljoonaa euroa ja poistojen jälkeen tilikauden tulos muodostuu yhteensä noin 0,75 miljoonaa euroa tappiolliseksi. Poistoerojen vähennyksen jälkeen tilikausi muodostuu noin 108 000 euroa ylijäämäiseksi.

Taloussuunnitelma on vuosien 2026-2028 osalta yhteensä n. 84 000 euroa alijäämäinen. Suunnitelmavuosien osalta on huomioitu talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet ja indeksikorotukset. Suunnitelmavuosien osalta on edelleen epäselvää, mikä valtionosuusuudistuksen lopullinen vaikutus on 2027 vuodesta alkaen yksittäisen kunnan valtionosuuksiin.

Investoinnit ja lainakannan kehitys

Investointimenot ovat yhteensä noin 30,1 miljoonaa euroa vuosille 2026-2028. Suurten investointimenojen vuoksi kunnan lainamäärä tulee kasvamaan tulevina vuosina merkittävästi. Rahoituslaskelman mukaan uutta pitkäaikaista lainaa nostetaan arviolta 26 miljoonaa euroa vuosien 2026-2028 aikana. Vuonna 2026 lainaa nostetaan arviolta 4 miljoonaa euroa, vuonna 2027 16 miljoonaa euroa ja vuonna 2028 6 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuosien osalta lainannosto tarve varmistuu kouluhankkeen etenemisen myötä.

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

Kunnan vahvan kassatilanteen pohjalta lyhtyaikaista (kestoltaan alle vuoden) lainaa ei esitetä nostettavan vuosien 2026-2028 aikana. Taloussuunnitelmassa toiminnan ja investointien rahavirta on yhteensä noin 25,6 miljoonaa euroa miinuksella, joten kasvaneet investoinnit rahoitetaan pääosin lainarahalla.

Konserniyhtiöt

Konserniyhtiöiden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on esitelty talousarviokirjassa kuntalain 110 §:n 2 momentin mukaisesti

Liite

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028

Toimivallan peruste

Kuntalaki (410/2015) 14 § ja 110 §
Hallintosääntö 70 §

Valmistelija

Aatu Laamanen, talousjohtaja
p. 050 469 8477, aatu.laamanen@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto

1. hyväksyy liitteenä olevan esityksen vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2027 - 2028 taloussuunnitelmaksi.
2. hyväksyy talousarvion kohtaan 7.1-7.5. sisältyvät konserniyhtiöiden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet kuntalain 110 §:n 2 momentissa tarkoitetuiksi kuntakonsernin tavoitteiksi.
3. oikeuttaa kunnanhallituksen ottamaan vuonna 2026 rahoituslaitoksilta pitkäaikaista lainaa enintään 4 000 000 euroa.
4. oikeuttaa kunnanjohtajan ja talousjohtajan tekemään talousarviokirjaan teknisluonteisia korjauksia.

Käsittely kokouksessa

Keskustelun kuluessa Risto Vierikka esitti, että Vohlisaaren katuinfran investoinnit siirretään eteenpäin talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027-2028 ulkopuolelle. Tämän johdosta investointisuunnitelmasta poistetaan kaavateiden investoinneista 600 000 euroa vuodelta 2026 ja 50 000 euroa suunnitelmavuodelta 2027. Vesilaitoksen investoinneista poistetaan 400 000 vuodelta 2026.

Jyri Kankila, Tommi Vuorinen, Elina Mäkinen, Kirsi Saarinen ja Marika Pellikka kannattivat Risto Vierikan esitystä.

Keskustelun kuluessa Jyri Kankila esitti, että teknisen lautakunnan talousarvioon tekemää muutosesitystä ei hyväksytä, ja tämän johdosta teknisen toimialan talousarviosta vähennetään yksityisteiden

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

avustusmenoista 20 000 euroa ja metsän myyntituloista vähennetään vastaavasti 20 000 euroa.

Jyri Kankilan esitys raukesi kannattamattomana.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaesityksestä poikkeava vastaesitys, jota on kannatettu. Asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki esityksen äänestysjärjestyksestä ja -tavasta. He, jotka kannattavat kunnanjohtajan pohjaesitystä, äänestävät JAA, ja he jotka kannattavat Vierikan esitystä, äänestävät EI. Äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksellä.

Hyväksyttiin yksimielisesti puheenjohtajan esitys äänestysjärjestyksestä ja -tavasta.

JAA-ääniä antoivat Rainer Zeitlin, Ville Klasila ja Johanna Lindholm. EI-ääniä antoivat Tommi Vuorinen, Elina Mäkinen, Jyri Kankila, Marika Pellikka, Kirsi Saarinen ja Risto Vierikka.

Puheenjohtaja totesi, että annetussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä ja 6 EI-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että Vierikan esitys tuli täten kunnanhallituksen päätökseksi.

Aatu Laamanen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn päätyttyä klo 20:01.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti sillä muutoksella, että Vohlisaaren katuinfran investoinnit siirretään eteenpäin talousarvion 2026 ja suunnitelmavuosien 2027-2028 ulkopuolelle.

Tämän johdosta investointisuunnitelmasta poistetaan kaavateiden investoinneista 600 000 euroa vuodelta 2026 ja 50 000 euroa suunnitelmavuodelta 2027. Vesilaitoksen investoinneista poistetaan 400 000 vuodelta 2026.

KV 24.11.2025 § 73
291/02.02.00/2025

Esitys

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto

1. hyväksyy liitteenä olevan esityksen vuoden 2026 talousarvioksi ja vuosien 2027 - 2028 taloussuunnitelmaksi.
2. hyväksyy talousarvion kohtaan 7.1-7.5. sisältyvät konserniyhtiöiden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet kuntalain 110 §:n 2 momentissa tarkoitetuiksi kuntakonsernin tavoitteiksi.
3. oikeuttaa kunnanhallituksen ottamaan vuonna 2026 rahoituslaitoksilta pitkäaikaista lainaa enintään 4 000 000 euroa.

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

4. oikeuttaa kunnanjohtajan ja talousjohtajan tekemään talousarviokirjaan teknisluonteisia korjauksia.

Käsittely kokouksessa Asian käsittelyn aluksi puheenjohtaja teki seuraavan esityksen asian käsittelyjärjestyksestä:

Aluksi kunnanjohtaja ja talousjohtaja esittelevät talousarviota.

Tämän jälkeen pidetään yleiskeskustelu, jonka aluksi poliittiset ryhmät pitävät halutessaan ryhmäpuheenvuoronsa kokojärjestyksessä.

Yleiskeskustelun jälkeen talousarvio käsitellään ja hyväksytään osio kerrallaan seuraavasti:

1. Johdanto ja yleinen osa, luvut 1-3 (s. 1-23)
2. Tuloslaskelma, investointiosa ja tähän liittyvä investointien hankeluettelo sekä rahoituslaskelma (s. 24-38, s. 77)
3. Tarkastustoimi (s. 39)
4. Hallintopalvelut (s. 40-42)
5. Elinvoimapalvelut (s. 42-44)
6. Sivistyspalvelut (s. 44-52)
7. Talous- ja tukipalvelut (s. 52-54)
8. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut (s. 54-55)
9. Tekniset palvelut ja vesihuoltolaitos (s. 55-65)
10. Konserniyhtiöt (s. 67-76)

Puheenvuoropyynnöt tulee kohdistaa käsiteltävään osioon. Mahdolliset muutosesitykset ja äänestykset suoritetaan kyseistä osiota koskevan keskustelun päätyttyä ennen seuraavaan osioon siirtymistä.

Hyväksyttiin asian käsittelyjärjestys puheenjohtajan esityksen mukaisesti.

Yleiskeskustelun aikana ryhmäpuheenvuorot pitivät Ville Klasila (KOK), Johanna Lindholm (SDP), Elina Mäkinen (KESK), Lumia Huhdanpää-Jais (VIHR), Jani Luukkonen (PS), Timo Koskela (KD) ja Jemina Matomäki (VAS).

Ryhmäpuheenvuorojen jälkeen talousarvio käsiteltiin osio kerrallaan seuraavasti:

Johdanto ja yleinen osa (s. 1-23)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Tuloslaskelma, investointiosa ja rahoituslaskelma (s. 24-38, s. 77)

Keskustelun kuluessa Ville Klasila (KOK) esitti, että Vohlisaaren katu- ja vesihuoltoinvestoinnit palautetaan talousarvioon alkuperäisessä muodossaan. Klasilan esitys kokonaisuudessaan merkitään pöytäkirjan liitteeksi.

Antti-Jussi Mikkola (KOK) kannatti Klasilan esitystä.

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaesityksestä poikkeava esitys, jota on kannatettu, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan esityksen äänestysjärjestyksestä ja -tavasta. He jotka kannattavat pohjaesitystä, äänestävät JAA ja he jotka kannattavat Klasilan esitystä, äänestävät EI. Äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä.

Hyväksyttiin yksimielisesti puheenjohtajan esitys äänestysjärjestyksestä ja -tavasta.

JAA äänestivät Hannu Aspila (KESK), Mikko Hakala (KESK), Jyri Kankila (VIHR), Timo Koskela (KD), Jani Luukkonen (PS), Jemina Matomäki (VAS), Elina Mäkinen (KESK), Timo Ojala (KESK), Marika Pellikka (SDP), Markku Penttilä (KESK), Risto Vierikka (KESK) ja Tommi Vuorinen (SDP)

EI äänestivät Tiina Ruotsalainen (SDP), Sari Niemi (SDP), Lumia Huhdanpää-Jais (VIHR), Reijo Keskinen (KOK), Ville Klasila (KOK), Kirsi Koponen (KOK), Johanna Lindholm (SDP), Antti-Jussi Mikkola (KOK), Sofia Penttilä (KOK), Arto Reinikainen (SDP), Mikko Rönni (KOK), Jouko Saarikko (KOK), Katja Saarinen (SDP) ja Rainer Zeitlin (KOK).

Kirsi Saarinen (KOK) äänesti tyhjää.

Puheenjohtaja totesi, että äänestyksessä annettiin 12 JAA-ääntä ja 14 EI-ääntä ja 1 äänesti tyhjää. Puheenjohtaja totesi, että Klasilan esitys tuli täten kunnanvaltuuston päätökseksi.

Eriävän mielipiteen jättivät Tommi Vuorinen (SDP), Risto Vierikka (KESK), Jani Luukkonen (PS) ja Markku Penttilä (KESK).

Tarkastustoimi (s. 39)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti

Hallintopalvelut (s. 40-42)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti

Elinvoimapalvelut (s. 42-44)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti

Sivistyspalvelut (s. 44-52)

Keskustelun kuluessa Jemina Matomäki esitti, että talousarviota muutetaan niin, että nuorten starttipajatoiminta ei pääty vuoden 2026 alkuun, vaan se jatkuu ja sen kustannukset lisätään TA 2026 -ehdotukseen sivistyspalveluiden toiminnanalan osuuteen, nostaen kunnan talousarvion kuluja 20.000 eurolla. Matomäen esitys kokonaisuudessaan merkitään pöytäkirjan liitteeksi.

Jani Luukkonen (PS), Lumia Huhdanpää-Jais (VIHR), Timo Ojala (KESK) ja Jyri Kankila (VIHR) kannattivat Matomäen esitystä.

Kunnanhallitus	§ 118	16.06.2025
Kunnanhallitus	§ 189	03.11.2025
Kunnanhallitus	§ 206	17.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 73	24.11.2025

Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaesityksestä poikkeava esitys, jota on kannatettu, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja teki seuraavan esityksen äänestysjärjestyksestä ja -tavasta. He jotka kannattavat pohjaesitystä, äänestävät JAA ja he jotka kannattavat Matomäen esitystä, äänestävät EI. Äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä.

Hyväksyttiin yksimielisesti puheenjohtajan esitys äänestysjärjestyksestä ja -tavasta.

JAA äänestivät Tiina Ruotsalainen (SDP), Sari Niemi (SDP), Reijo Keskinen (KOK), Ville Klasila (KOK), Kirsi Koponen (KOK), Johanna Lindholm (SDP), Antti-Jussi Mikkola (KOK), Sofia Penttilä (KOK), Arto Reinikainen (SDP), Mikko Rönni (KOK), Jouko Saarikko (KOK), Katja Saarinen (SDP), Kirsi Saarinen (KOK) ja Rainer Zeitlin (KOK).

EI äänestivät Hannu Aspila (KESK), Mikko Hakala (KESK), Lumia Huhdanpää-Jais (VIHR), Jyri Kankila (VIHR), Timo Koskela (KD), Jani Luukkonen (PS), Jemina Matomäki (VAS), Elina Mäkinen (KESK), Timo Ojala (KESK), Marika Pellikka (SDP), Markku Penttilä (KESK), Risto Vierikka (KESK) ja Tommi Vuorinen (SDP).

Puheenjohtaja totesi, että äänestyksessä annettiin 14 JAA-ääntä ja 13 EI-ääntä. Puheenjohtaja totesi, että pohjaesitys tuli täten valtuuston päätökseksi.

Talous- ja tukipalvelut (s. 52-54)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti

Sosiaali- ja terveystaloudet (s. 54-55)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti

Tekniset palvelut ja vesihuoltolaitos (s. 55-65)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti

Konserniyhtiöt (s. 67-76)

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin kunnanhallituksen esityksen mukaisesti sillä muutoksella, että Vohlisaaren katu- ja vesihuoltoinvestoinnit palautettiin talousarvioon alkuperäisessä muodossaan.

Liitteet

- 5 Talousarviokirja 2026 - KV 24.11.2025 § 73
- 6 Kokoomuksen muutosesitys talousarvioon 2026 - KV 24.11.2025 § 73
- 7 Vasemmistoliiton muutosesitys talousarvioon 2026 - KV 24.11.2025 § 73

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 67, § 68, § 69, § 70

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, Kuntalaki (410/2015) 136 §.

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 71, § 72, § 73**Valitusosoitus**

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa *asianosaisen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen *asianosaisten* tietoon silloin, kun päätös on kuntalain 140 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtäville (MRL § 188).

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna

Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao@oikeus

Puhelinnumero: 029 564 2200

Faksinumero: 029 564 2269

Valitusviranomaisen virasto on avoinna ma-pe klo 8–16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);

- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
 - vaatimusten perustelut;
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.
- Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [Tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään.

Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy [Tuomioistuinlaitoksen sivuilta](#).

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Pälkäneen kunnan kirjaamosta.

Postiosoite: Keskustie 1, 36600 Pälkäne
Käyntiosoite: Keskustie 1, 36600 Pälkäne
Sähköpostiosoite: palkane@palkane.fi
Puhelinnumero: 03 579 11

Pälkäneen kunnan kirjaamo on avoinna ma-pe klo 9–15.

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen 28.11.2025.